Kvinden og Samfundet

Udgivet af Dansk Kvindesamfund.

Nr. 13. | Kontor: Nørregade 33, St. | 24. Oktober 1899. | Udgaar hver Tirsdag. | 15. Aarg.

Julie Laurberg.
Fotograf.
Hotel du Nord.
Indgang ad Porten. Elevator.

Tandlæge
Frøken Anna F. Hansen,
Frederiksborggade 34.

Redaktionen træffes hver Torsdag fra Kl. 1—3, Nørregade 33, St., Dansk Kvindesamfunds Kontor.

Annonceprisen er: Forsiden 20 Øre, 3die og 4de Side 15 og 12 Øre pr. Petitlinie ÷ 10 % for mindst 3 Gange Indrykkelse. Løbende Annoncer Aaret rundt 15 % Rabat.

Kvindesagen.

(Sluttet.)

Det bebrejdes os, at Kvindesagen er en „Damesag", at den savner „Repræsentanter for de Damer, som er saa fattige og underkuede, at de endnu mest er Kvinder." Det følger dog af sig selv, at de Kvinder, „som er saa fattige og underkuede," at de ikke har kunnet naa saa stor en aandelig Uddannelse, saa at de turde betræde en Talerstol eller skrive i Bladene — at de ikke selv har kunnet føre Kampen an. Det blev de Kvinder, som følte, hvor Skoen trykkede, og havde aandelig Uddannelse til at give disse Følelser Luft, som kom til at føre an i Kampen. Men hvor kan man, naar man mener at have fulgt med Kvindebevægelsen herhjemme, paastaa, at de underkuede — ɔ: Smaakaarsfolk — savnede Talsmænd blandt Kvindesagens — i øvrigt ofte meget lidet velstillede — Tilhængere? Af sine Gerninger skal man kendes. Dansk Kvindesamfund — den ældste danske Kvindeorganisation, stiftet 1871 — oprettede, foruden Handelsskolen og Tegneskolen for Kvinder, som maaske ikke særlig var beregnede for Smaakaarsfolk, tillige i 1874 en *Søndagsskole for Arbejdersker,* 1887 et *Fæstekontor for Tjenestepiger,* hvortil Medlemmer af Dansk Kvindesamfund gav Bidrag, som anvendtes til at skaffe Nattelogis og stundom Klæder til fattige Piger, der søgte Kontoret, men ikke straks fik Plads, 1894 en *gratis Fagskole for Syersker* og 1898 en Husmødreforening til gratis Oplæring af nykonfirmerede Piger til Tjenestepiger. Dansk Kvindesamfund foranstaltede tillige, ved frivillige Bidrag, en *Undersøgelse af 800 Syerskers Kaar,* og Resultatet af denne Undersøgelse, som lededes af nuværende Birkedommer Svejstrup, nedlagdes i en Bog og blev den egentlige Aarsag til Oprettelsen af „Fagskolen for Syersker". Desuden har der i „Kvinden og Samfundet" været ført en livlig Forhandling om Tjenestepigernes Kaar, altsammen noget, som viser, at Smaakaarsfolk ikke savner Venner iblandt Kvindesagens Tilhængere, men at disse gerne vil ofre baade Kræfter og Penge for dem. —

Men dette synes ikke at være nok. I vor Tid, hvor Arbejderbevægelsen fra en vis Side betragtes som det eneste, der dur, lader man os bestandig forstaa, at vor Kamp for de to *Køns* Ligestillelse over for de borgerlige Love som Ægteskabslovgivningen, Valgloven o. s. v., samt for lige Adgang til Uddannelse og Oplysning, — at denne Kamp skal forandres til en Kamp for *Klassernes økonomiske Ligestillelse.* Men dette vil — i alt Fald Dansk Kvindesamfund — forhaabentlig ikke indlade sig paa. Vor Kamp er en Kamp for *Kvindens Ligestilling med Manden over for Loven o. s. v.,* den støtter sig ikke til noget bestemt politisk Parti og tager med lige Tak imod Hjælpen, fra hvilket Parti den end kommer. *Og Kvindens Kamp for Menneskerettigheder og Borgerrettigheder er en lige saa stor Sag som Arbejderens Kamp for økonomisk Ligestillelse!* Et Lands Civilisation er i højeste Grad afhængigt af Kvindens Stilling i det — er hendes Stilling slet, synker hun nemlig ned til at blive et stakkels forfængeligt, pyntesygt Væsen — og hvis de romanske Folk virkelig gaar deres Undergang i Møde, da er dette, fordi *Kvinden ikke faar Lov til at udfylde sin Plads i dem!*

Der skrives endvidere: „ Saa længe Samfundet lægger hele Ansvaret for Familiens Opretholdelse paa Manden, synes det billigt og fornødent, at denne besidder større Dispositionsfrihed end Kvinden." Selv om man — hvilket dog ingenlunde er berettiget — med Artiklens Forfatter vil se bort fra det store Antal Familier, hvor Hustruen lige saa vel tjener Penge som Manden, saa kan man dog ikke saaledes regne Hustruens Arbejde i Hjemmet for intet. Sandheden er nemlig den, at Ansvaret falder paa begge Ægtefæller, og de deler Arbejdet mellem sig: han fortjener Pengene til at købe Mad og Klæder o. s. v., hun sørger for, at disse Ting kommer til Huse, at Maden bliver lavet, Klæderne syet og holdt vedlige samt Børnene passede. Hun opgiver at gaa ud at tjene Penge for at kunne vie sit Hjem sine Kræfter, men hvis Manden altfor meget lader hende høre, at hun ikke fortjener Penge, og ikke kan se, at hendes Arbejde er Penge værd, kunde det være, at der gaves den Kvinde, som for at frelse sin Selvstændighed, til liden Baade for Hjemmet, søgte Erhverv uden for dette, og derved forsømte Hjemmet. Om dette Emne har jeg i øvrigt udtalt mig mere udtømmende i „Kvindernes Blad" for 19. Marts 1899, til hvilket jeg henviser Læserne.

Dr. Kaarsberg skriver: „Det turde være en Sandhed, at — trods al Kvindesag og Hvad-vi-vil-Bevægelse og Kvindefremskridt! producerer just Nutidens Samfund et horribelt Utal af feminine Ægteskabsemner, der i slet ingen Henseende er skikkede til at være Hustruer, Mødre og en frejdig og nøjsom Støtte for et Hjem." Det er aldeles rigtigt, at et stort Antal Kvinder — fuldstændig mangler Betingelserne og Uddannelsen til at være Hustruer og Mødre. Men er dette Kvindesagens Skyld? Er det ikke Kvindesagens Tilhængere og ivrige Forkæmperinder, som har faaet indført Skolekøkkener her hjemme, for at Børnene i Tide kan oplæres til Husgerning? og er det nu ikke fra Dansk Kvindesamfund, at Ideen udgaar til en Husmoderskole for unge Piger*)? Har Staten da hidtil ofret noget paa at uddanne sine Døtre til *deres* Gerning i Livet, som den har ofret paa Uddannelse af Mændene? Staten har givet Penge ud til lærde Skoler, Realskoler, Seminarier, Kunstakademi, polyteknisk Læreanstalt, tekniske Skoler, Landbohøjskolen og Universitetet. Men fra det alt har Kvinder indtil for faa Aar siden været udelukkede. *) I Løbet af de sidste 15—20 Aar er disse Skoler og Anstalter blevne aabnede for Kvinder, men de er og bliver Drenge-Skoler og Mandsanstalter uden Hensyn til den *særlige* Uddannelse, som Kvinden trænger til. Ingen Skolekøkkener er knyttede til dem, ingen Husmoderskoler er oprettede, ja, i Folkeskolen paa Landet er ved den nye Skolelov end ikke *tvungen* Undervisning i Haandgerning indført, men den skal kun indføres, hvor der i „Skoledistriktet er ansat en Lærerinde," hvilket kan blive en temmelig betydelig Indskrænkning. Og saa siger man, at Kvindesagens Tilhængere vil være som Mænd, naar det netop er *dem,* der kræver Skolekøkkener og Husmoderskoler oprettede, mens Staten — altsaa Mændene, da det er dem, som giver Lovene — indtil for 20 Aar siden kun bød Kvinderne Almueskolens Undervisning, og nu endelig har aabnet Drengeskolerne og Mandsanstalterne for Kvinder, men endnu ikke omdannet dem til ogsaa at tilfredsstille Kvindernes Tarv eller oprettet særlige Kvindeskoler! Kvindesagens Tilhængere arbejder for, at de Kvinder, som har Evner og Kald dertil, kan — lige saa vel som Mændene — faa Adgang til den højere aandelige Oplysning, for Kvindens Ligestilling med Manden over for Loven samt for samme Løn som Manden, naar man udfører det samme Arbejde, men *de glemmer derfor ikke at arbejde for Kvindens Uddannelse til sit* **særlige** *Kald i Livet,* og jeg haaber, at man vil komme til at indse, at hvis man vil arbejde for, at Kvinden kan blive uddannet til en god Hustru og Moder, maa man kæmpe ikke imod Kvindesagens Tilhængere, men Side om Side med disse for at faa Staten til at ofre noget, for at Kvinderne kan blive uddannede til det, som dog bliver Flertallet af Kvindernes Kald i Livet: at være Hustru og Moder.

Rindumgaard 3—10—99.

Astrid Stampe Feddersen.

*) Se Husøkonomi som Statssag, af Birgitte Berg-Nielsen, Særtryk af Kvinden og Samfundet.

*) Se Kvindesagen, en kortfattet Redegørelse, af Astrid Stampe, Nr. 5 af Smaaskrifter, udgivne af Dansk Kvindesamfund.

Sct. Stefans Haandgerningsforening

afholder det sædvanlige **Efteraarsudsalg** i sit eget Lokale i Sct. Stefans Menighedshus **„Karmel", Gjentoftegade 12, 1ste Sal, Fredag den 3die og Lørdag den 4de November Kl. 12—8.**

Der forefindes et stort Udvalg af saavel fint som tarveligt **Linned, Forklæder, Strømper m. m.,** ligesom der ogsaa er en Del noget mindre godt forarbejdet Linned m. m., der sælges til nedsat Pris.

Enhver, der har Interesse for den arbejdende Kvindes Kaar, anmodes varmt om at støtte Foreningens Virksomhed blandt disse ved Indkøb under Udsalget.

Karmel i Oktober 1899

Marie Købke.

Det eneste ægte Middel
som fjerner Fregner, gule Skjolder og Filipenser for bestandig
kun i Julie Detlefsens Klinik
for Elektriske Damp-Ansigtsbade
Frederiksborggade 41. Telefon 1906. Træffes 10—4.

Tandlæge
Fru Tofte-Siesbye,
Amagertorv 31.

Læge Emmy R. Neukirchs
Tandklinik 10—3.
56, 1., Nørre Farimagsgade.